

Eksport pod specjalnym nadzorem. Ukraina liberalizuje eksport produkcji zbrojeniowej

28.5.2026 - Krzysztof Nieczypor | Ośrodek Studiów Wschodnich

W ciągu ostatnich miesięcy Kijów znacząco przyspieszył proces liberalizacji eksportu produkowanego na Ukrainie uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

Dotychczas był on objęty nieformalnym zakazem najwyższych władz, podyktowanym koniecznością wyłącznego zaspokajania potrzeb Sił Zbrojnych Ukrainy (SZU). W styczniu uruchomiono platformę Defence City przewidującą m.in. uproszczoną procedurę eksportu broni dla zarejestrowanych w niej firm, w lutym zaś prezydent Wołodymyr Zełenski powołał członków Międzyresortowej Komisji ds. Polityki Techniczno-Wojskowej, Współpracy i Kontroli Eksportu – organu odpowiedzialnego za wydawanie pozwoleń na sprzedaż broni za granicę. Pod koniec kwietnia Zełenski poinformował o ostatecznym zatwierdzeniu procedury eksportu uzbrojenia.

Zamiarem Kijowa jest umożliwienie eksportu wyłącznie tym firmom, które uzyskują specjalne pozwolenie na produkcję zbrojeniową we współpracy z partnerami zagranicznymi na podstawie międzyrządowych porozumień. Ma to pozwolić na ścisłą kontrolę handlu warunkowanego politycznymi uzgodnieniami na szczeblu międzypaństwowym. Kijów oczekuje również, że ta selektywna liberalizacja sprzedaży istotnie zwiększy dochody państwa i przyspieszy rozwój krajowego przemysłu zbrojeniowego, który stanie się jednym z filarów powojennej gospodarki.

Komentarz

- **Umożliwienie eksportu towarów wojskowych i podwójnego zastosowania jest konsekwencją presji krajowych przedsiębiorstw zbrojeniowych.** Żywiłowy rozwój produkcji obronnej skutkował osiągnięciem w bieżącym roku zdolności produkcyjnych znacznie przekraczających możliwości finansowe Agencji Zamówień Obronnych (organu odpowiedzialnego za kontraktowanie, zakup i kontrolę realizacji zamówień wojskowych). Zgodnie z szacunkami resortu obrony potencjał produkcji przemysłu zbrojeniowego sięgnie w tym roku ok. 50 mld dolarów, zaś państwowe zamówienia dla armii nie przekroczą 13 mld dolarów. Nadpodaż ta grozi zahamowaniem rozwoju krajowego przemysłu w kluczowych dla obrony kraju branżach (przede wszystkim produkcji dronów i środków walki radioelektronicznej). W efekcie firmy podwoiły naciski na władze, aby umożliwiły eksport oraz zaczęły poszukiwać możliwości przeniesienia produkcji za granicę. Według danych z października 2025 r. 51% producentów dronów wyrażało chęć relokacji zakładów za granicę (52% z nich do Polski). Jako główną motywację wskazywano kwestie bezpieczeństwa (89%) oraz brak możliwości eksportu wytworzonych produktów (61%).
- **Udzielenie pozwoleń eksportowych jest obwarowane specjalnymi warunkami.** Sprzedaż produkcji za granicę ma dotyczyć wybranych rodzajów uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz być realizowana wyłącznie na podstawie umów międzynarodowych w ramach programu „Build with Ukraine” (zob. [Build with Ukraine: nowe podejście Kijowa do współpracy zbrojeniowej z partnerami europejskimi](#)) oraz „Drone Deals” w zakresie bezzałogowych statków powietrznych. Priorytetem wspólnej produkcji z partnerami zagranicznymi mają pozostać potrzeby SZU, a eksport ma dotyczyć jedynie tych wyrobów, których podaż przewyższa krajowe zapotrzebowanie. Dzięki temu ukraińskie przedsiębiorstwa zbrojeniowe mają uzyskać możliwość zwiększenia skali produkcji, korzystając z zachodniego kapitału i infrastruktury produkcyjnej, a jednocześnie zatrzymać kadry i technologiczne know-how na potrzeby SZU.
- **Celem Kijowa jest stworzenie w pełni nadzorowanego mechanizmu eksportu broni, z**

którego dochody mają być reinwestowane w produkcję zbrojeniową. Według sekretarza Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Rustema Umierowa pierwsze kontrakty dotyczące sprzedaży uzbrojenia będą realizowane w drugiej połowie br., zyski z nich są szacowane na kilka miliardów dolarów rocznie. Zdaniem Zełenskiego sukces ukraińskiego sektora obronnego na rynkach zagranicznych sprawi, że będzie on w przyszłości filarem gospodarki na równi z rolnictwem. Ważnym kontekstem otwarcia eksportu uzbrojenia jest wojna w Zatoce, która zwiększyła zainteresowanie ukraińskimi rozwiązaniami w zakresie obrony antydronowej. Wzmocniło to przekonanie Kijowa o możliwości prowadzenia politycznej gry i warunkowania wyboru partnerów ich wsparciem dla Ukrainy w wojnie z Rosją.

- **Sprzedaż broni za granicę będzie utrudniony skomplikowanym i zbiurokratyzowanym procesem uzyskiwania pozwoleń.** Wydaje je dla wybranych firm Gabinet Ministrów po trwającej wiele miesięcy procedurze, zaś sprzedaż danego rodzaju broni jest możliwa po udzieleniu zgody przez Komisję Międzyresortową na podstawie wniosku składanego przez Państwową Służbę Kontroli Eksportu. Ponadto dopuszczenie do sprzedaży broni jedynie firm ujętych w międzypaństwowych porozumieniach dotyczących współpracy zbrojeniowej może sprzyjać faworyzowaniu wybranych przedsiębiorstw. W konsekwencji może to doprowadzić do koncentracji udziałów w rynku zbrojeniowym przez podmioty powiązane z władzą oraz zmiany dotychczasowego kształtu przemysłu zbrojeniowego, którego głównym atutem było jego rozproszenie pomiędzy wielu różnych producentów, co sprzyjało kreatywności i innowacyjności rozwiązań.
- **Problemem dla ukraińskich władz może być wyegzekwowanie pełnego nadzoru nad współpracą zbrojeniową rodzimych firm z partnerami zagranicznymi.** Zełenski publicznie potępił przedsiębiorstwa, które „za plecami państwa” rozpoczęły w ostatnim czasie produkcję za granicą dronów przechwytyjących i zagroził wstrzymaniem udzielania takim podmiotom kontraktów zbrojeniowych. Zapowiedział także pogorszenie stosunków z tymi krajami, które będą się starać przyciągnąć ukraiński sektor zbrojeniowy bez porozumienia z rządem w Kijowie.

Niewiadomą pozostaje stosunek Kijowa do działalności za granicą tych ukraińskich firm, które już wcześniej nawiązały współpracę z zachodnimi partnerami. Dotyczy to przede wszystkim przedsiębiorstw, które relokowały swoją produkcję z terytorium Ukrainy po 2022 r. głównie do państw UE/NATO w Europie Środkowej. Nie będą one podatne na poddanie się kontroli Kijowa, choćby ze względu na brak zgody na dodatkowe ograniczenia ze strony ich zagranicznych partnerów. Ewentualną marginalizację tych podmiotów utrudnia fakt, że są one znaczącymi dostawcami uzbrojenia i sprzętu wojskowego wykorzystywanego przez armię ukraińską (m.in. tzw. dronów dalekiego zasięgu, dzięki którym możliwe jest prowadzenie ataków w głąb terytorium Rosji).

<https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2026-05-28/eksport-pod-specjalnym-nadzorem-ukraina-liberalizuje-eksport>